

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 79 0 I 000396 22 Rev
Dana, 11.10.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Majkić Marinković i Biljane Tomić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca P.B. d.d. S., koga zastupa Advokatska firma S. o.d. B., protiv tuženih I. d.o.o. B., i G.K. iz K.D., V.D., koje zastupa punomoćnik D.T., advokat iz B., radi duga, vrijednost predmet spora 34.919,94 KM, odlučujući o reviziji tuženih izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Prijedoru 79 0 P 000396 20 Gž od 19.11.2021. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 11.10.2022 godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužioca za naknadu troškova za sastavljanje odgovora na reviziju u iznosu od 1.316,25 KM.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Kozarskoj Dubici broj 79 0 I 000396 18 P od 27.11.2019. godine obavezani su tuženi da tužiocu, po osnovu ugovora o kreditu broj 48-1170 od 04.03.2013. godine, solidarno isplate glavni dug u iznosu od 32.483,74 KM i dospjelu redovnu kamatu u iznosu od 2.315,99 KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.01.2017. godine do isplate, kao i dospjelu zateznu kamatu u iznosu od 120,21 KM, što ukupno iznosi 34.919,94 KM, kao i da tužiocu nadoknade troškove parničnog postupka u iznosu od 3.698,93 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 27.11.2019. godine, kao dana donošenja prvostepene presude, pa do isplate.

Odbijen je zahtjev tužioca za isplatu zakonske zatezne kamate u preostalom dijelu, te je preko dosuđenog iznosa odbijen i zahtjev tužioca za naknadu troškova postupka.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Prijedoru 79 0 P 000396 20 Gž od 19.11.2021. godine žalba tuženih je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova žalbenog postupka.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobijaju tuženi zbog povreda odredbi parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlažu da se revizija usvoji i pobijana presuda preinači ili ukine.

U odgovoru na reviziju tužilac tvrdi da revizija nije osnovana i predlaže da se odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u pravnoj stvari je zahtjev tužioca kojim traži da se obavežu tuženi da mu na ime ispunjenja obaveze iz ugovora o kreditu solidarno isplate ukupan iznos od 34.919,94 KM, sa zakonskom zateznom kamatom kako je to bliže navedeno u izreci prvostepene presude.

Prema utvrđenju nižestepeni sudova je ovaj postupak je pokrenut prijedlogom za izvršenje tužioca, kao tražioca izvršenja, protiv tuženih, kao izvršenika, koji se temeljio na vjerodostojnoj ispravi – mjenici, koji prijedlog za izvršenje je podnesen dana 11.01.2017. godine. Prijedlog za izvršenje je usvojen i doneseno rješenje o izvršenju koje su izvršenici pobijali prigovorom, pa je povodom tog prigovora postupak nastavljen po pravilima parničnog postupka.

Utvrđeno je da su tužilac kao kreditor i tuženi I. d.o.o. B. (u daljem tekstu: prvotuženi), kao korisnik kredita, i tuženi G.K. (u daljem tekstu: drugotuženi), kao sudužnik, zaključili ugovor o namjenskom kreditu broj ... dana 04.03.2013. godine. Ovim ugovorom ugovoren je kredit u iznosu od 65.000,00 KM, sa kamatnom stopom od 8,50 % godišnje obračunatu na dnevnoj osnovi na iznos dijela kredita koji nije otplaćen, da je rok otplate 36 mjeseci od dana isplate kredita, da se ovim ugovorom prvotuženi kao korisnik kredita obavezao da će odobreni mu kredit vratiti u skladu sa planom otplate koji je sastavni dio ovog ugovora, te da je istu obavezu ugovorio i drugotuženi kao sudužnik. Ugovoreno je da će korisnik kredita radi obezbjeđenja potraživanja iz ugovora o kreditu izdati dvanaset bjanko mjenica i da će dvije mjenice sudužnik potpisati kao avalista.

Utvrđeno je da je mjenica serijski broj RS ... izdata u B.L. 04.03.2013. godine, potpisana od strane tuženih, te popunjena tako da je u mjenici naveden iznos od 34.919,94 KM i kao dan dospijeca označen 28.07.2016. godine, a kao remitent označen tužilac.

Prihvatanjem nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke S.Č. od 25.09.2019. godine utvrđena je visina i struktura neplaćenog duga po predmetnom ugovoru o kreditu na dan 28.07.2016. godine, te utvrđeno da neplaćeni glavni duga iznosi od 32.483,74 KM, redovna kamata 2.315,99 KM, zatezna kamate 120,21 KM, što ukupno iznosi 34.919,94 KM.

Prvostepeni sud je našao da se u konkretnom slučaju ne radi se o mjeničnom sporu, već o sporu koji proizilazi iz ugovora o kreditu, kao osnovnog pravnog posla, koji je zaključen u smislu odredbe člana 1065. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj: 27/78, 39/85, 45/86, 57/89 i "Službeni glasnik Republike Srpske" broj 17/93 i 3/96 – u daljem tekstu ZOO). Prema stanovištu prvostepenog suda predmetna potraživanja zastarijevaju u trogodišnjem roku zastarjelosti koji se računa od dospelosti svakog pojedinog anuiteta saglasno odredbi člana 372. stav 1. ZOO. Prvostepeni sud je našao da od dospelosti zadnjeg anuiteta do podnošenja prijedloga za izvršenje 11.01.2017. godine nije istekao rok za zastarjelost predmetnih potraživanja, pa je odbijen prigovor tuženih da je potraživanje zastarjelo. Prema stanovištu prvostepenog suda prvotuženi, kao korisnik kredita, i drugotuženi, kao sudužnik, su solidarni dužnici po ugovoru o kreditu i saglasno odredbi člana 414. stav 1. ZOO, te su na osnovu odredbe člana 262. stav ZOO obavezani tužiocu isplatiti utuženi iznos od 34.919,94 KM. Tuženi su obavezani i na isplatu zakonske zatezne kamate na glavni dug i redovnu kamatu od dana podnošenja prijedloga za izvršenje pa do isplate, a na osnovu odredbe člana 277. ZOO.

Drugostepeni sud je podržao stanovište prvostepenog suda da je ovaj spor obligaciono pravne prirode i da je tužilac tužbenim zahtjevom istaknutim u podnesku od 05.10.2018. godine, koji je podnesen prvostepenom sudu 08.10.2018. godine, uredio tužbu i tražio ispunjenje ugovora o kreditu, da ovim podneskom tužba nije preinačena u smislu odredbe

člana 56. stav 1. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP), te je prihvatio činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda na kojima se temelji odluka o osnovanosti predmetnog tužbenog zahtjeva.

Nižestepene odluke su pravilne iz slijedećih razloga.

Odredbom člana 56. ZPP propisano je da je preinačenje tužbe promjena istovjetnosti zahtjeva, povećanje postojećeg ili isticanje drugog zahtjeva uz postojeći (stav 1.). Tužba nije preinačena ako je tužilac promijenio pravni osnov tužbenog zahtjeva, ili ako je promijenio, dopunio ili ispravio pojedine navode (stav. 3.).

Ovaj postupak je pokrenut prijedlogom za izvršenje radi isplate novčanog potraživanja iz mjenice serijski broj RS Označena mjenica predstavlja sredstvo obezbjeđenja potraživanja iz ugovora o kreditu broj ... dana 04.03.2013. godine. Nakon što je doneseno rješenje o izvršenju kojim su izvršenici obavezani na isplatu potraživanja iz mjenice i određeno izvršenje radi naplate ovog potraživanja, postupak je po prigovoru izvršenika nastavljen po pravilima parničnog postupka. U parničnom postupku, u fazi pripremanja glavne rasprave, a prije održavanja pripremnog ročišta, tužilac je dopunio činjenične navode tužbe i promijenio pravni osnov tužbe te je potraživanje novčanog iznosa koji je označen u mjenici tražio na ime ispunjenja ugovora o kreditu, s tvrdnjom da je mjenica izdata kao bjanko mjenica i ispunjena radi naplate cjelokupnog duga iz ugovora o kreditu.

Shodno navedenom tužilac je dopunio i promijenio činjenične navode tužbe i promijenio pravni osnov potraživanja u smislu odredbe člana 56. stav 3. ZPP, pa je pravilno stanovište drugostepenog sudova da predmetna tužba nije preinačena, što je saglasno i sa stanovištem ovog suda zauzetom na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Republike Srpske broj 118-0-SuI-21-000 144 od 23.09.2021. godine.

I kad tužilac preinači tužbu (što ovdje nije slučaj), ta parnična radnja nije parnična radnja kojom tužilac odustaje od pravne zaštite, kako to tvrdi revizija, već dispozitivna parnična radnja kojom tužilac mijenja identitet zahtjeva odnosno povećava obim pravne zaštite. Odustankom od pravne zaštite smatra se izjava tužioca o povlačenju tužbe i u tom slučaju je sud dužan donijeti rješenje koje ima deklaratornu prirodu i kojim se parnica gasi dipozitivnom radnjom tužioca saglasno odredbi člana 59. ZPP.

Iz navedenih razloga nije osnovana revizijska tvrdnja da su tuženi uspjeli u sporu po mjeničnoj tužbi, odnosno da je tužilac odustao od zahtjeva za pravnu zaštitu.

Odredbom člana 388. ZOO propisano je da se zastarjelost prekida podnošenjem tužbe i svakom drugom povjeriočevom radnjom preduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim organom, u cilju utvrđivanja obezbjeđenja ili ostvarenja potraživanja.

Prema odredbi člana 372. ZOO anuiteti kojima se otplaćuje glavnica i kamata zastarjevaju u roku od tri godine od dospelosti svakog pojedinog potraživanja.

Predmetni kredit je djelimično otplaćen, najstariji uplatama nepodmireni anuitet dospio je na naplatu 10.12.2014. godine, prema nalazu vještaka ekonomske struke koji je u cijelosti prihvatio prvostepeni sud, a posljednji anuitet dospio je na naplatu 10.03.2016. godine. S obzirom da je prijedlog za izvršenje podnesen sudu 11.01.2017. godine, ovom

radnjom tužioca održan je trogodišnji rok zastarjelost svih potraživanja iz predmetnog ugovora o kreditu u smislu odredbe člana 372. stav ZOO u vezi sa odredbom člana 388. ZOO.

Tuženi su korisnik kredita i sudužnik te su na isplatu predmetnog potraživanja obavezani pravilnom primjenom odredbe člana 262. stav 1. u vezi sa članom 1065. ZOO i članom 414. stav 1. ZOO.

Ostali navodi revizije odnose se na mjenično pravne prigovore i nisu relevantni za pravilnost i zakonitost osporene odluke, pa ih nije ocijenio ovaj sud u smislu odredbe člana 231. ZPP.

Iz navedenih razloga odlučeno je kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Navodi odgovora na reviziju nisu imali uticaja na odluku o reviziji, pa se troškovi sastavljanja odgovora na reviziju ne mogu smatrati neophodnim troškovima revizionog postupka u smislu odredbe člana 387. stav 1. ZPP. Zbog toga je odbijen zahtjev tužioca za naknadu ovih troškova u iznosu od 1.316,25 KM.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić